

Elevenes valg av fremmedspråk på ungdomsskolen 2017-2018

Nasjonalt senter for engelsk og fremmedspråk i opplæringen - Notat 2/2018

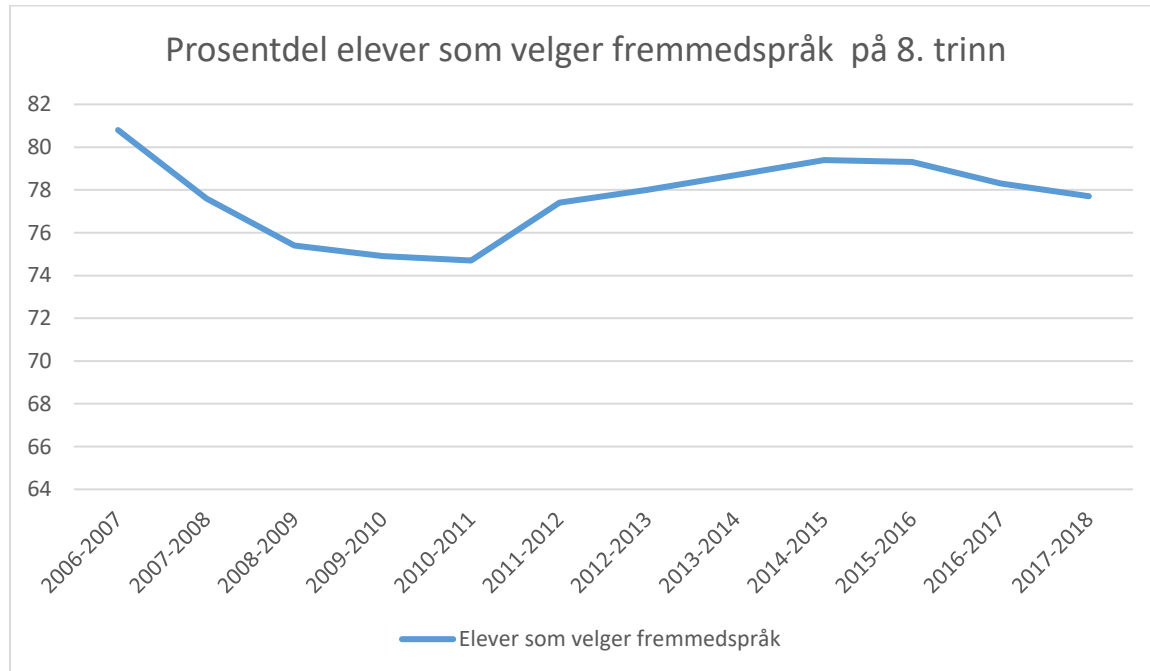
Interessen for fremmedspråk fortsetter å minke.

Årets tall for språkvalg på ungdomsskolen har blitt publisert av Utdanningsdirektoratet. For tredje året på rad er det færre som velger fremmedspråk på 8. trinn.

Arbeidslivsfag trekker elever direkte fra fremmedspråkene, mens elevtallene for engelsk, norsk og matematikk fordypning står stille. Fransk fortsetter å miste elever og tilbudet på flere skoler legges ned. I tillegg synker andelen elever som velger «andre språk» som for eksempel kinesisk. Andelen som velger bort fremmedspråk i løpet av 8. og 9. klasse øker også i år.

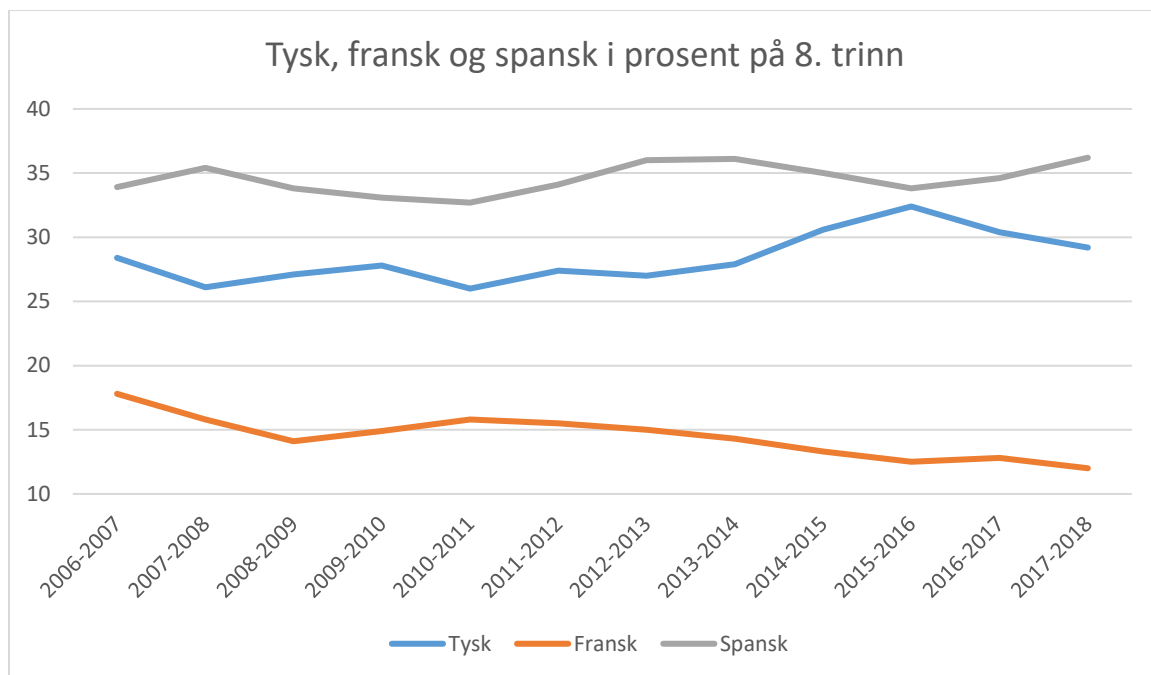
Dette er en utvikling Fremmedspråksenteret ser alvorlig på. Hvorfor er det nå færre og færre som velger fremmedspråk?

Alle tallene i notatet er hentet fra Grunnskolens Informasjonssystem (GSI)¹

¹ <https://gsi.udir.no/>

Utviklingen for de tre store tilbake til «normalen»

I 2015-2016 virket det som om tysk var i ferd med å passere spansk i popularitet, men de to siste årene har utviklingen gått i motsatt retning. Fremmedspråksenteret vet ikke hva som kan ligge bak denne endringen. Det har vært stort fokus på tysk språks viktighet for norsk næringsliv de siste årene og Fremmedspråksenteret gjennomførte på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet en Tysklandskonferanse i 2016 for å øke interessen for tysk språk og Tyskland i skolen blant studenter.² I tillegg har blant andre NHO hatt forskjellige tiltak for å styrke faget, blant annet en egen Tysklandskonferanse. Også Goethe Institut har gjennomført flere aktiviteter for å styrke tysk, blant annet «Slå til med tysk». Allikevel synker tallene.

Til tross for fransk sin oppgang på 0,3 % i fjor fortsetter dessverre den negative utviklingen vi har sett de siste 12 årene og fransk er igjen på et rekordlavt nivå når det gjelder rekruttering. I skoleåret 2017-2018, registrerer vi en nedgang i andelen av elever som velger fransk på 8. trinn i alle fylker fra -0,66 % til -6,95 %. Det eneste unntaket er Nordland fylke, hvor andelen har økt fra 6,4 % til 7,3 %. Utfordringen er at færre og færre skoler tilbyr fransk og at færre og færre elever velger fransk når det er tilbudt. Det er blitt varslet at noen fylker har sluttet å tilby nivå I på videregående skoler, noe som betyr at rekruttering av elever til 8. trinn blir enda viktigere enn før.

Det har blitt igangsatt tiltak fra forskjellige aktører for å snu trenden og for å sette fokus på fransk språk som viktig i verden i dag og at god kjennskap til fransk språk og kultur er en viktig kompetanse for norsk næringsliv. Ett eksempel på dette er plakaten «5 grunner til å lære fransk», som er resultatet av et samarbeid mellom Fremmedspråksenteret, Institut Français og Fransk lærerforeningen.

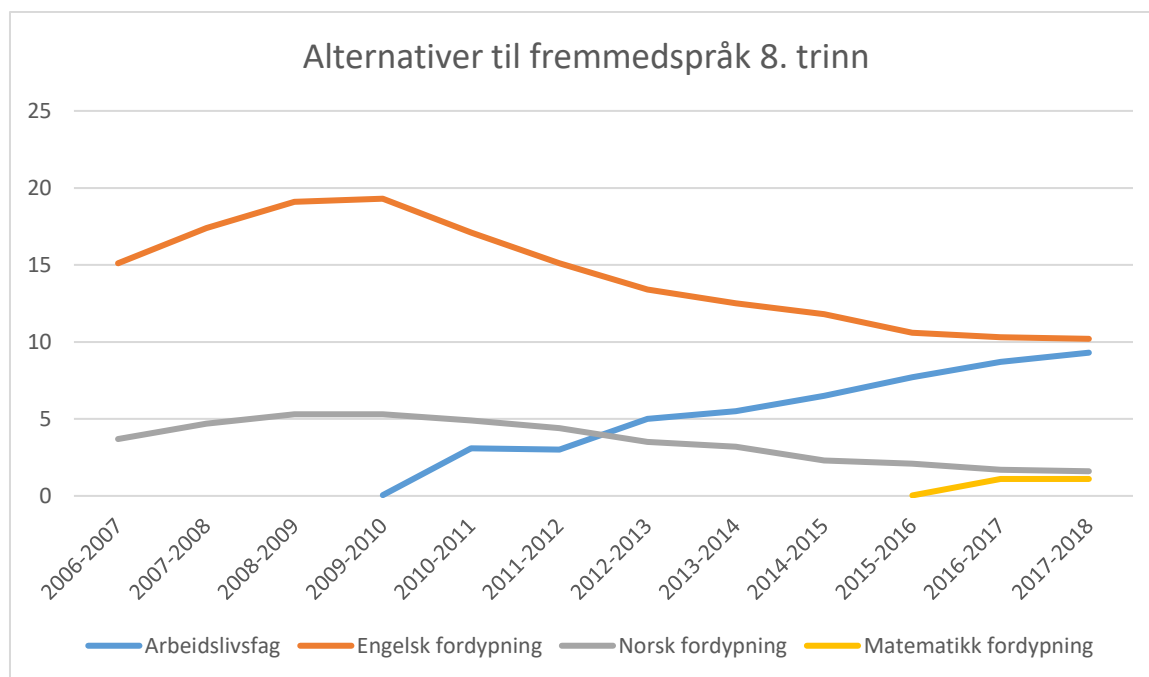
Kunnskapsdepartementet har gitt i oppdrag til Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU), i samarbeid med Fremmedspråksenteret, å arrangere en dagskonferanse tilsvarende Tysklandskonferansen. Formålet er å inspirere flere norske elever og studenter til å velge fransk

² https://fremmedspraksenteret.no/tysklandskonferanse_16

språk og Frankrike som utdanningsland, samt inspirere til økt utdanningssamarbeid med Frankrike. Frankrikekonferansen fant sted den 12.02.2018 i Oslo og 160 personer fra hele Norge deltok.

I løpet av 2018 vil det bli en bredere satsing på fransk-norsk samarbeid gjennom en rekke arrangementer for å markere 100-års jubileet for etableringen av den norske seksjonen ved Lycée Pierre Corneille i Rouen, Frankrike.

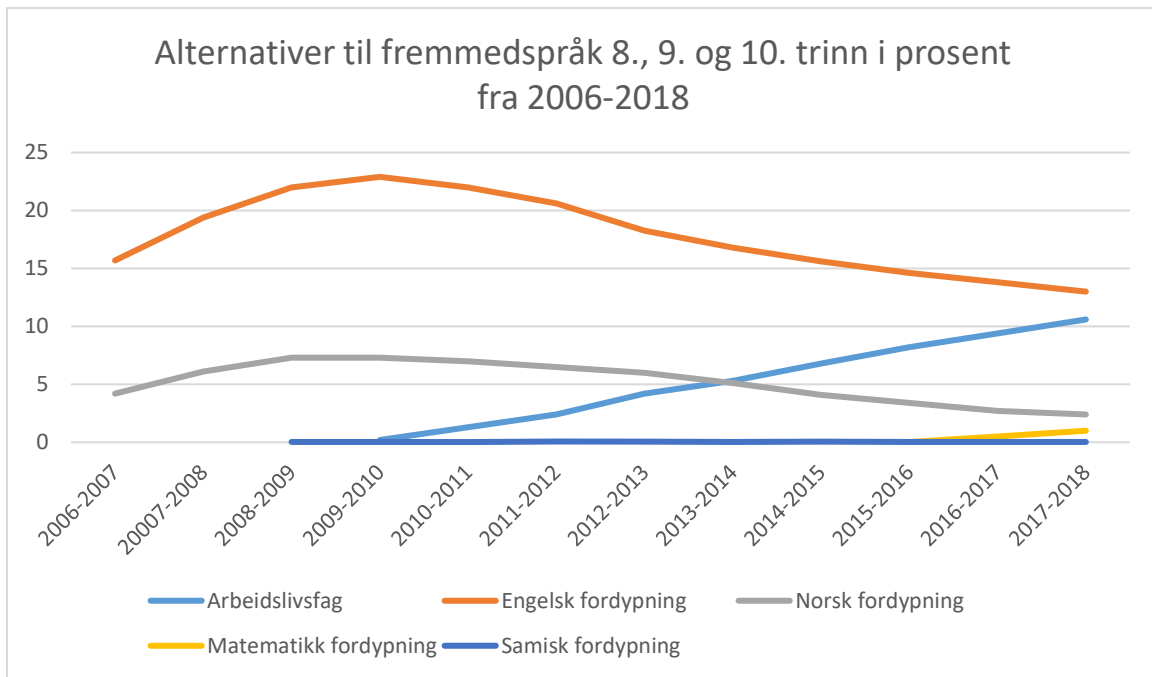
Arbeidslivsfag trekker flere og flere elever fra fremmedspråk

Det er arbeidslivsfag som vokser mest og lokker elever bort fra fremmedspråkene på 8. trinn. Fordypningsfagene har de siste to årene bare i liten grad mistet elever til arbeidslivsfaget, som øker sitt elevantall på 8. trinn med 0,6 %, mens fremmedspråkene synker med tilsvarende 0,6 %. Samisk fordypning har en liten, men stabil elevgruppe på 19 elever i 8. trinn 2017-2018 og 20 elever i 2017-2018.

Ingen økning på 8. trinn for matematikk fordypning, men økning samlet

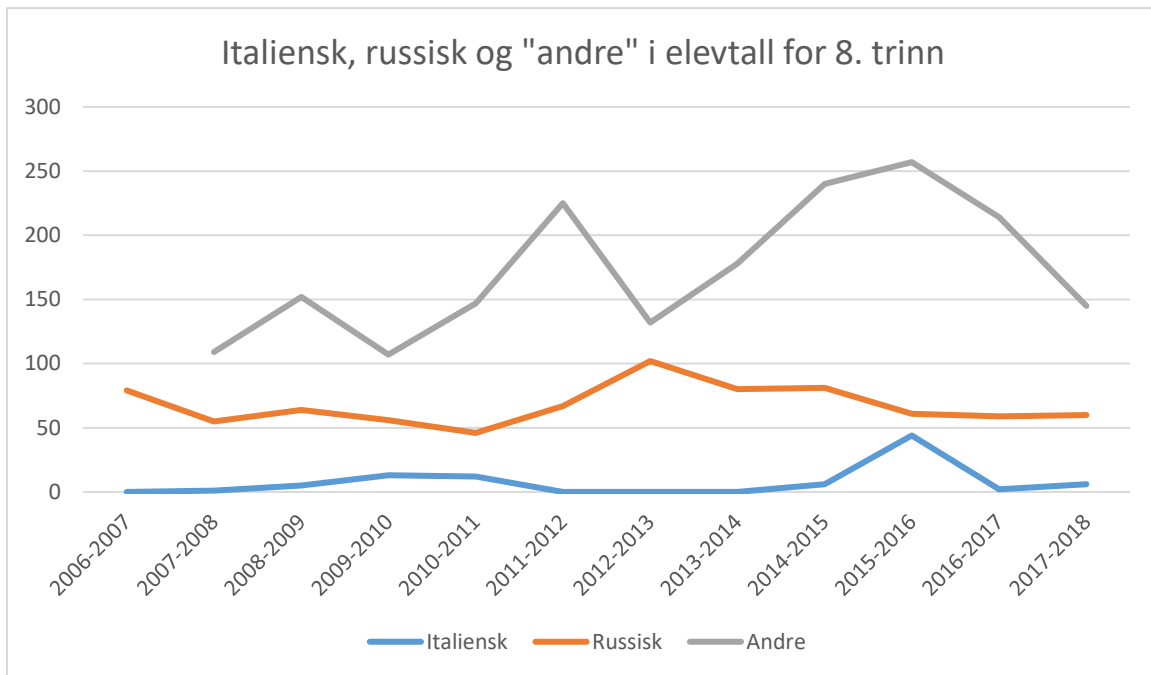
172 elever valgte matematikk fordypning da det ble lansert i 2015-2016. I skoleåret 2016-2017 valgte 655 (1,1 %) elever valgte faget, mens i år, 2017-2018, er tallet omtrent uforandret: 663 (1,1 %).

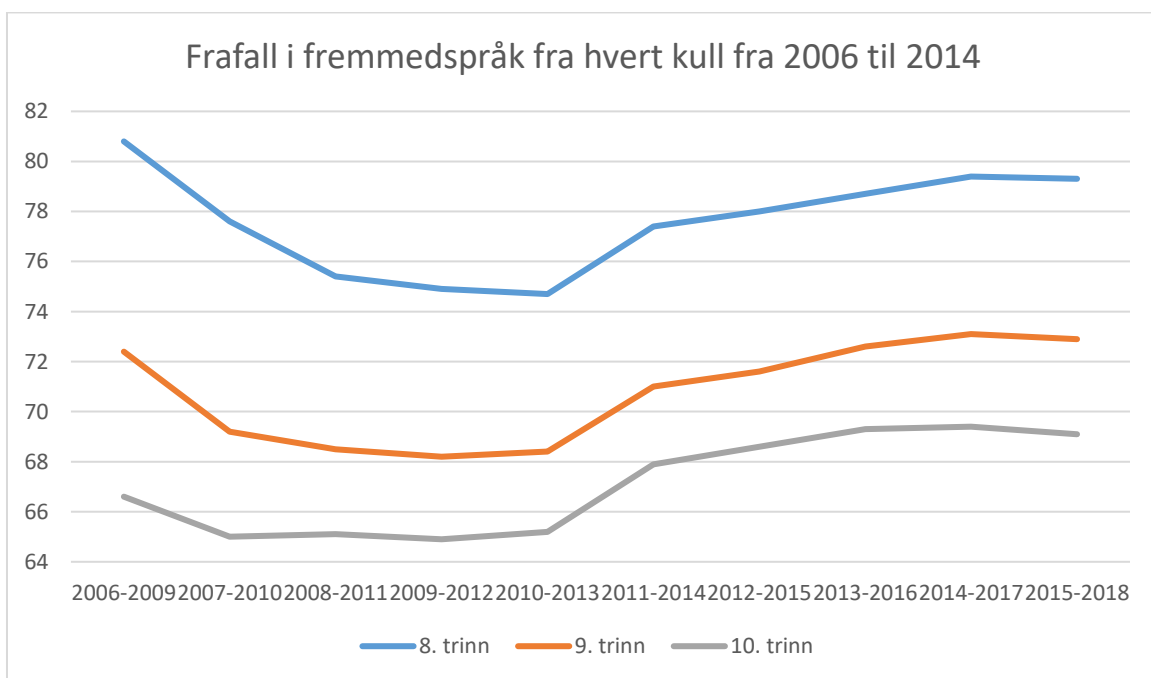
Det kan derimot bemerkes at en forholdsvis større ande elever bytter til matematikk fordypning i løpet av 8. og 9. klasse, enn sammenlignet med engelsk og norsk fordypning. Til sammen er det dermed 1853 elever fra 8-10. trinn som har matematikk fordypning i 2017-2018. Tilsvarende tall for arbeidslivsfag er 19.240 elever, for engelsk fordypning 23.701 og for norsk fordypning 4349. Fremmedspråksenteret vil fortsette å følge med på denne utviklingen.

Kraftig nedgang for de mindre underviste språkene

En bekymringsfull utvikling er dette årets relativt kraftige fall for «andre» fremmedspråk enn de tre tradisjonelle fremmedspråkene spansk, tysk og fransk. Dette er en trend som vi ser for andre året på rad. Italiensk opplever riktignok en liten oppgang, men ellers går andelen av elever med russisk og «andre språk» (Utdanningsdirektoratets samlebegrep hvor blant annet kinesisk og samisk skjuler seg). Om nedgangen skyldes at skoleeierne ikke lenger ønsker å videreføre et tilbud eller om antall elever som ønsker språkene, er for lite, vet vi ikke.

Også en liten økning i frafall

I denne grafen har vi sammenlignet elevs fagvalg kull for kull, fra kullet som startet i 2006 og gikk ut i våren 2009 og helt til kullet som startet som i 2015 og vil gå ut våren 2018. Det vi kan se, er at frafallet har vært veldig stabilt de siste ti årene: Det er et frafall på omtrent 6-8 % i løpet av 8. klasse, altså elever som velger bort fremmedspråk i løpet av første skoleår. I løpet av 9. klasse er det, omtrent 2-3 % som velger bort fremmedspråk.

De to siste årene har derimot frafallet økt, i fjor økte det med 0,6 % og i år øker differansen mellom elever som starter med fremmedspråk på 8. trinn og det samme kullet som kommer til å avslutte på

10. trinn med 0,2 %. Se Fremmedspråksenterets notat om ungdomsskolen i 2016-2017 for en grundigere analyse av denne trenden.³

Øystein N. Øksenvåg
Rådgiver for språkvalg
Halden, februar 2018

---

³ <https://www.fremmedspraksenteret.no/nor/fremmedspraksenteret/sprakvalg/statistikk-og-analyse>